ANUL XXV.—No. 67.—Sâmbătă 10 Martie 1907.—

5 bani în România.—10 bani în străinătate

ABONAMENTE
ROMÂNIA: STRĂINĂTATE
L. 1.65 3 luni 10 lei
„ 3.15 6 luni 20 „
„ 18. Un an 40 „
Abonaţii primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR" colorat

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

ANUNCIURI
Pag. III Linia corp 7 Bani 40
Pag IV „ 20
Inserţii şi reclame 1.25 linia

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
— 11, Strada Brezoianu 11, Bucureşti —

Fostul prim-ministru Petkow, rănit în lupta de la Sipka (1877). (Vezi explicaţia)

Calendar pe anul 1907

Ortodox

Vineri, 9 Martie. — † Sf-ţii 40 Mucenici din Sevastia. (Mucenicii)

Catolic

Vineri, 22 Martie.— Octavian.

Răs. soarelui 6,18. Ap. soar. 6,27

Bucureşti 9 Martie.

MIJLOACE DE POTOLIRE

Am publicat în numărul nostru de eri circulara adresată de consiliul de administraţie al caseĭ centrale a băncilor populare, către toţi conducătorii acelor bănci, şi în special către învĕţători şi preoţi, ca prin influenţa lor asupra sătenilor, să caute a-i potoli şi a-i îndemna la rĕmânerea în căile legale.

În adevĕr, preoţii şi învĕţătorii sunt mai ales chemaţi în asemenea momente să-şi exercite înrâurirea lor împăciuitoare şi luminătoare. Acest lucru îl spune şi o altă circulară, acea pe care a adresat-o P. S. Sa Episcopul Dunării de jos, preoţilor din eparhia P. S. Sale.

„Preoţii noştri, — se zice între altele în acea circulară, şi acelaş lucru se poate spune şi despre învĕţători,—preoţii noştri sunt fiii ţării, născuţi din popor şi cea mai mare parte din ei au legături din nastere cu populaţiunea ţărănească, în mijlocul căreia ei trăiesc şi pe care o păstoresc. Aşa fiind,lesne se înţelege cât de adâncĕ şi de puternice sunt legăturile dintre preotul şi poporul nostru. Ele sunt şi legături sufleteşti şi legături de sânge; de aci se poate cunoaşte cât de mare trecere şi ascultare trebue să aibă preotul înaintea poporului".

Iar ca îndemn, circulara adaogă: „Zilele acestea de încercare cer de la noi toţi o muncă pricepută şi sfaturi înţelepte, prin cari să îndemnăm poporul nostru la liniste şi la pace; căci prin pace şi linişte se pot îndrepta relele şi se pot ridica spre bine popoarele. Pe când prin turburări şi răsvrătiri, nu numaĭ că nu se aduce nici un bine, ci dimpotrivă, se aduce ură şi pustiire."

În sfârşit, circulara rosteşte încredinţarea că toţi preoţii — şi în genere, adăogam noi, toţi luminătorii satelor,—îşi daŭ seama pe deplin de îndatoririle ce aŭ în asemenea împrejurări prin însăşi chemarea lor, şi vor căuta să-şi pună în cumpănă înrâurirea lor bine-făcătoare pentru potolirea spiritelor întărâtate.

Poate că nici o dată ca astă-zi nu s'a vĕzut o mai deplină şi mai obştească hotărâre a tuturor bărbaţilor conducători ai partidelor noastre politice, de a purcede la o serioasă şi temeinică deslegare a chestiunilor ţărăneşti. Şi chiar s'a făcut un început, hotărându-se aducerea în desbatere a unuĭ proect de lege prin care să se oprească întrunirea în mânile unei singure persoane sau ale unuĭ grup asociat, a arendării de domenii întinse.

În asemenea împrejurări, şi în aşteptarea şi a celor-l'alte măsuri de luat, şi cari nu vor mai putea să întârzie, cu atât mai uşor, credem, s'ar putea încredinţa oamenii, că cea mai bună cale de a se ajunge la îndreptările dorite are să înceapă cu „paza liniştei".

DIN FRANŢA

(Corespondenţă part. a ziarului «Universul»)

Paris, 6 Martie.

Impozitul pe venit

Chestia impozitului pe venit urmează să preocupe mult opinia publică franceză şi se observă că tendinţa ostilă acestei reforme se accentuiază din ce în ce mai mult şi antrenează chiar şi elementele democratice.

Opinia publică e enervată de caracterul închizitorial al proectului, siguranţa că perceperea impozitului astfel înţeles va da loc la vexaţiuni, unuĭ control al veniturilor private ale cetăţenilor.

E adevărat că comisiunea parlamentară sezisată de proect, s'a rostit împotriva sistemului de anchetă pentru veniturile provenite din comerţ şi industrie, dar aprobă ca pentru veniturile provenite din profesiile liberale, autorităţile să-şi procure dovezi documentare. Fiind că acestea ar putea fi contrarii secretului profesional, mai ales în ceea ce priveşte pe avocaţi, se înţelege uşor protestările ce se vor ivi.

Pe de altă parte, comisiunea parlamentară s'a pronunţat pentru principiul impunereĭ renteĭ.

Această dispoziţie va fi combătută mai mult de cât cele-l'alte, căci e vădit că lovind cu un bir oare-care cuponul renteĭ, Statul îşi calcă toate angajamentele sale morale. Renta e un împrumut făcut Statuluĭ şi pentru care acesta s'a angajat a plăti o dobândă anuală anumită.

Dacă Statul, sub pretext de impozit asupra venitului, reţine în propriul sĕu folos o parte din această dobândă, îşi calcă angajamentele şi nu respectă ceea ce a fost convenit între el şi aceia cari i-aŭ împrumutat baniĭ, sub forma cumpărăreĭ de rentă. Apoĭ nu trebue să se uite că, în Franţa renta e în mâinele maseĭ burgheze şi ţărăneşti, adică ale elementelor celor mai active pe cari se poate bizui buna stare a unuĭ popor.

Nici un guvern nu se poate lipsi de sprijinul acestor elemente şi, dacă impozitul pe venit va fi votat după spiritul actualuluĭ proiect, lovind renta cum cere comisia parlamentară, nu încape îndoială că guvernul va vedea în scurt timp ţara întorcându-se împotriva luĭ şi mişcarea democratică pornită prin venirea la putere a d-luĭ Clémenceau va fi cu totul compromisă.

O dramă conjugală

O dramă sângeroasă s'a desfăşurat astă-noapte într'o căsuţă din Vaise, comună de lângă Lyon.

Soţiĭ Amoretti, nefiind văzuţi ieşind de către vecini, aceştia a nunţară poliţia care puse un lăcătuş să deschidă uşile.

În întâia cameră, care servea ca dormitor, s'aŭ găsit, într'un lac de sânge, cadavrele soţilor. Femeea, care părea că doarme, fusese ucisă cu un foc de revolver. O scrisoare arată că Amoretti omorise pe nefericita şi se sinucisese. El n'a murit numaĭ de cât şi trebue să fi suferit foarte mult.

Amoretti era născut la Moscova şi era în vîrstă de 49 anĭ. Nevasta-sa, cu un an maĭ tînără, era originară din Molinet (Franţa) şi se numea ca fată Marie-Madeleine-Nicolas.

Brutus

UN CUVÎNT

TINERIMEI UNIVERSITARE

Primim următorul apel, cu rugămintea de a-l publica:

Aflu că studenţii universitari agită ideia de a sărbători ziua de 13 Martie. Se zice că unii sunt de părere să se mărginească la o serbare pacinică, iar alţii vor să facă o mişcare care să amintească pe 13 Martie 1906.

Deşi nu sunt studentă, vă rog să-mi daţi voe a-mi spune părerea în această cestiune şi cred că intenţiunea bună, care mă însufleţeşte, îmi dă dreptul de a fi ascultată cu puţină bună-voinţă.

Mişcarea studenţilor din anul trecut a pornit din dragoste pentru graiul strămoşesc, dar în această mişcare a curs sânge pentru o cauză sfântă şi sângele vărsat între fraţi de acelaş neam, trebue să îngrijească pe orî-ce om de inimă, pe orî-ce bun român. Se ştie că în deslănţuirile de patimi se fac multe greşeli, multe neprevĕzute, cari aduc cele maĭ nenorocite consecinţe.

Vă rog să credeţi că cuget cu sufletul de mamă, dar şi cu experienţa de 20 anĭ, ca educătoare a copiilor din popor, şi vă rog să credeţi că dacă asemenea mişcări revoluţionare sunt bune une-orî pentru a primeni o atmosferă viciată, nu e însă bine să se repete; nu e de sfătuit nici pentru demnitatea unora, nici pentru evoluţia sufletească, pe care suntem în drept a o spera de la cei-l'alţi.

Decî cu ramura de măslin în mână, ridic steagul alb, steagul păcei, alb şi frumos ca şi idealul ce vă însufleţeşte, şi în numele acestuĭ ideal mare, vă rog, *ţineţi inteligenţi şi entuziaşti, strângeţi-vĕ rîndurile sub acest steag alb şi susţineţi-vĕ demnitatea la înălţimea idealuluĭ vostru!*

Cu inima caldă, judecaţi liniştit, comparând trecutul cu prezentul şi cu ceea ce avem dreptul a spera în viitor.

Desvoltarea ţărei noastre, în curgerea vremeĭ, a trecut prin lupte uriaşe şi îndelungate pentru a 'şi păstra: limba, legea şi moşia strămoşească. Toate aceste lupte şi cumpene grele aŭ lăsat urme adânci în sufletul poporuluĭ nostru, în cât nu i-a maĭ rămas acel prisos de energie, neapărat trebuincioasă pentru cultură.

Clasele de sus adăpându-se la cultura din apus şi nefiind în contact cu clasele muncitoare, s'aŭ pomenit pe nesimţite înstrăinate de elita intelectuală a ţărei şi de popor, care singur şi-a păstrat maĭ curat sufletul românesc.

De aci aŭ rezultat multe neînţelegeri sociale: nepăsarea unora pentru începuturile culturale ale ţărei, duşmănia altora pentru cultura străină, deci tot cortegiul de consecinţe rele, ce aduce inevitabil lipsa de armonie în gândire şi simţire.

Negreşit, această armonie este neapărat trebuincioasă spre a realiza o cultură temeinică românească şi netăgăduit de mare este aci rolul d-nelor române, dar să nu se uite că această armonie sfântă şi mult dorită nu se va îndeplini prin revoluţie.

Dacă aţi şti ce comorî neprecuite sunt ascunse în sufletul uneĭ femeĭ inteligente şi ce minunî bine-făcătoare poate realiza în societate *dacă voeşte!* Şi ca să ştim a stimula asemenea bune-voinţi divine, ar fi destul să observăm exemplul luĭ Isus Christos şi a altor creatorî de idealuri mariî, cari *nu cu sabia, ci cu cuvîntul* aŭ cucerit de secole sufletele atâtor milioane de credincioşi.

Am văzut pe cele maĭ marî doamne ale ţărei, asistând la cercurî culturale pe la şcoli primare, la şezătorî populare, le-am vĕzut aplaudând entuziaste conferinţele unor modeşti apostoli educatorî, maĭ mult încă, le-am vĕzut înduioşate până la lacrimi, pe când ascultaŭ pe copiî din popor interpretând cu multă simţire piesa „Penes Curcanul".

Aşa se fac evoluţiunile fericite, aşa ne vor reveni treptat din obiceiurile înţelepte ale strămoşilor, demne de păstrat cu sfinţenie; ne vor reveni şi cântecele vechî şi basmele fermecătoare şi dulcea noastră limbă românească!

Cele maĭ marî probleme sociale cât şi naţionale se vor rezolva maĭ curând prin educaţie de cât prin legi. De aceea fie-care din aceî carî îşi iubesc ţara, să'şî facă maĭ întâĭ întărire în sine însuşi, şi prin caracterul sĕu demn să învingă cu tact toate obstacolele ce i se pun în cale.

Spre a grăbi desvoltarea culturei naţionale în toate straturile sociale, trebue să ţinem seama de încercările grele *din trecut*, să lucrăm energic dar cu multă tact în *prezent*, spre a putea privi cu încredere în viitor.

Maĭ trebue să ne amintim că un popor cu viaţă normală trebue să-şi aibă din sine toate ramurile de ocupaţie şi toate clasele sociale şi pentru a se satisface treptat toate nevoile vitale ale ţărei, cred că ar fi bine să se constituiască o *ligă mare*: *«Pentru cultura poporului»*.

Sunt sigură că apelul făcut pentru un scop atât de mare, va fi subscris în câte-va zile de ceî maĭ însemnaţi oameniî aĭ ţărei, de tot românul care 'şi iubeşte neamul. Tot cu această ocazie se vor grăbi să adere şi cele maĭ marî doamne şi vor dovedi că femeia poate deveni factorul decisiv la ridicarea nivelului cultural al neamuluĭ sĕu.

Şi precum odinioară nemuritorul Exarcu a avut deviza alât de cunoscută: „Daţi 1 leŭ pentru Ateneu", de aci înainte, cuvîntul de unire, de o sinceră solidaritate naţională va fi: *«Pentru cultura poporului»*.

Astfel veţi fi apostolii uneĭ ideî regeneratoare, astfel veţi uni toate inimele sub acelaş stindard de lumină, pace şi frăţie; astfel veţi înscrî cu litere de aur o pagină mândră în istoria patrieî.

Elena I. Tănăsescu

Fostul prim-ministru Petkow rănit în lupta de la Sipka (1877)

— Vezi ilustraţia —

Ilustraţia noastră de azî reprezintă o scenă din resboiul rusoromâno-turc de la 1877.

Am amintit că fostul prim-ministru al Bulgarieî Petkow —asasinat zilele trecute — a luat parte ca voluntar în armata rusească pe timpul resboiuluĭ de la 1877/1878.

El a fost rănit în lupta de la Sipka la un braţ. Ilustraţia ne arată operaţia ce i se face la acest braţ chiar pe câmpul de bătae. Soldatul care-î ţine capul este generalul Petrow, actualul şef al corpuluĭ I de armată bulgară.

O nouă asistenţă judiciară

„Societatea „Cultura şi Ajutorul Femeeî" de sub înaltul patronagiŭ al M. S. Reginei şi preşidenţia de onoare a A. S. R. Principesa moştenitoare, a înfiinţat pe lângă alte secţiunî şi un biuroŭ de „Sfaturî juridice" care dă consultaţiunî şi asistenţă judiciară orî-căreî femeî de orî ce naţionalitate şi lipsite cu totul de mijloace.

Scopul acesteî societăţi, înfiinţând acest biuroŭ de asistenţă judiciară, e de a ajuta pe femeile sărmane care lipsite de orî-ce sprijin şi ajutor material nu se puteaŭ adresa nimănuĭ spre a le susţine cererile lor juste.

Biuroul dă orî-căreî femeî îndrumări pricepute şi cu totul desinteresate. Ştim din nefericire cât sunt azî de exploatate femeile singure, neştiutoare de dreptul lor, atât de samsariî de procese cât şi de sfătuitorii de ocazie puţin scrupuloşi. Femeile, maĭ ales cele de la ţară, fără carte, colinda Capitala neştiind unde şi cui să se adreseze, cheltuind puţinii baniî ce îî aŭ şi pe care cu greŭ i-aŭ agonisit şi nu ajung a se lămuri nici a'şi face afacerile dacă din întâmplare nu sunt protejate.

Aci însă, ele vor găsi tot sprijinul şi drepturile lor juste vor fi apărate, iar procesele li se vor susţine gratuit de o mână de advocaţi, carî cu multă tragere de inimă şi-aŭ oferit tot concursul lor acesteî nouî asistenţe judiciare.

Orî-ce acte, petiţiunî saŭ intervenţiunî către autorităţi de orî-ce natură şi în orî ce afacerî, de asemenea se vor face şi îndeplini gratuit prin acest biurou. Orî ce femee va putea deci veni să'şi spue păsul şi va fi bine primită, sfătuită, îndrumată şi ajutată spre a'şi căpăta drepturile pe carî le reclamă.

„Sfaturile juridice" funcţionează numaĭ de câte-va luni şi trebue să mărturisim că a luat desvoltare destul de mare.

Consultaţiunile se daŭ chiar la sediul societăţeî calea Victorieî No. 152 în fie-care Mercurî şi Sâmbătă de la 4—6 p. m.

Comitetul „Sfaturilor juridice" se compune din d-na Sarmiza Alimăneşteanu; d-niî C. Sărăţeanu, I. G. Saita, Pascal Toncescu şi V. Perieţeanu-Buzău. Advocaţii acestuĭ biroŭ sunt: D-niî L. Bolomey, Em. Dendrino, M. Flechtenmacher, Al. Ottulescu, M. Poenaru-Bordea, N. Ştefănescu, C. Xeni, C. Zottu, secretarul biurouluĭ Eugen N. Ionescu, avocat.

Reporter

O CUGETARE PE ZI

Increderea întot-d'auna omoară prietenia, pentru că e cu mult maĭ puţin saŭ cu mult maĭ mult de cât dinsa.

Legea contra trusturilor

După cum am anunţat, consiliul de miniştri ţinut la Palat sub preşidenţia Suveranuluĭ a decis să se întocmească de urgenţă un proect de lege contra trusturilor arendăşeştî, care să fie adus în discuţia Parlamentuluĭ înainte de închiderea actualeî sesiunî.

D-niî miniştri C. Disescu şi Ion Lahovary aŭ fost însărcinaţi de consiliul de miniştri să întocmească proectul de lege pe bazele stabilite de întreg consiliul.

Erî seară d-niî miniştriî s'aŭ întrunit şi aŭ început lucrările proiectuluĭ de lege.

Principiul rămâne acela expus în numĕrul precedent: că ministerul public îşi rezervă dreptul de a rezilia contractele de arendare oneroase din Moldova, unde exploatarea a depăşit marginile, contracte a căror lungă durată ascund în unele localităţi o vânzare deghizată a proprietăţeî rurale.

Comisiunea va continua cu activitate lucrările.

La cele l'alte şedinţe ale comisiuneî, vor fi consultaţi şi unii membri din majoritatea parlamentară.

Este vorba ca sesiunea parlamentară să se prelungească cu câte-va zile, dacă discuţia budgetelor va răpi timp maĭ lung, spre a nu se închide sesiunea fără a fi votat proectul acesta de lege.

Mar.

Mişcarea ţăranilor
din Moldova de sus

(Prin postă de la corespondenţii noştri particulari)

Fălticenĭ, 7 Martie.

Ascară aŭ fost arestaţi treî ţiganî, veniţi din Boroia (Suceava) carî umblaŭ fără nicî un căpătâĭ prin oraş; la percheziţia făcută s'a găsit asupra unuia din eî un revolver.

Roman, 7 Martie.

În judeţul nostru mişcarea începe a lua proporţiî maĭ grave. Astfel pe când o baterie din reg. 4 artilerie sub conducerea unuĭ căpitan, se împărţise în două părţi, o parte sub conducerea unuĭ locotenent patrula între Heleştienî şi Cuza, iar alta sub conducerea unuĭ capitan H., a trecut de la Strunga prin Butea. Acolo un locuitor s'a suit în turla bisericeî începând să tragă clopotele.

Imediat s'aŭ strins locuitoriî şi, împresurându'l pe căpitan şi soldaţi, l'aŭ ţinut astfel.

S'a cerut ajutorul armateî.

Tot astă locuitoriî din Hălăuceşti, proprietatea d-luî Guţulescu care se află aci, s'aŭ pornit la curtea boierească distrugând gardul şi intrând apoĭ în cancelarie s'aŭ pus în legătură telefonică cu d. Guţulescu care se află la Roman fiind bolnav şi i-aŭ cerut să vie la ţară aşa cum se găseşte. E de notat că la curte s'aŭ dus cu primarul Lungu pe care l'aŭ luat cu forţa de la primărie fără ca să 'l lase măcar să vorbească, căci bietul om încerca în zadar să'î liniştească cu vorba.

Intervenind apoĭ d. Soroceanu, şeful gărieî Hălăceştî, d-sa s'a pus în legătură telefonică cu d. prefect care se află aci şi graţie pricepereî d-luî Soroceanu locuitoriî s'aŭ maĭ potolit.

Apoĭ unul din eî trecând la telefon, d. prefect i-a promis că va căuta pe cât posibil a-î satisface. Pe de altă parte i-a sfătuit ca mâine să se prezinte o delegaţie de 12 oameni la prefectura cu plângerile şi se vor face intervenţiî pentru împăcare.

În urma acesteia locuitoriî s'aŭ retras în linişte. Se comunică că un număr de sătenî din Hândreşti s'aŭ dus la Micläuşenî, proprietatea d-luî Sturdza, cerând să li se dea pământ. Aflăm că aŭ fost trimişi 100 de infanteriştî.

Agitaţiî maĭ grave maĭ sunt printre locuitoriî din Ruptura şi Cârligî.

Azî după prânz un număr de vre-o 450 de ţăranî din aceste două comune s'aŭ pornit cu toţii la curtea arendaşuluî Iacob Spodheim şi intrând aŭ devastat tot, în lipsa acestuia.

Apoĭ aŭ trecut la vechiluĭ luî Avram Meyer pe care l'aŭ maltratat împreună cu nevasta şi copiiî.

Înfierbântaţi şi îndârjiţi, ameninţaŭ că vor da foc curţeî proprietaruluî Iorgu Zarifopol dacă acesta nu va rezilia contractul şi dacă până în 24 de ore se va maĭ găsi Mayer cu familia pe moşie.

În oraş panica e de nedescris.

Evreiî sunt alarmaţi de cele întâmplate în Botoşani şi în împrejurimi.

Azî aŭ plecat câte-va familiî la Cernăuţi.

La bariere sunt postaţi câte 50 de soldaţi sub comanda unuĭ sergent-major. Armata, de care dispune acum Romanul, se compune din 2 regimente de artilerie gata în tot momentul şi vre-o 700 de infanteriştî rezerviştî.

Răscoala din jud Neamţu

Piatra-Neamţu 7.

Multe comune din acest judeţ continuă să fie în fierbere. Resculaţiî se dedaŭ la acte de vandalism răspândind groază în populaţie, maĭ ales printre evreî. Ştirî îngrijitoare sosesc de la sate. La Roznov ţăraniî sunt foarte îndârjiţi; aŭ devastat maĭ multe magazine jefuindu-le, alungând pe evreî d'acolo precum şi pe personalul administrativ a moşieî. Rebeliî voesc mereŭ să pătrundă în gară, dar sunt mereŭ respinşi de trupele aflătoare în Roznov. Aseară a maĭ sosit acolo un batalion al reg. 14 Roman. Evreiî aŭ plecat împreună cu familiile lor, parte la Bacău iar parte aŭ sosit în oraş, lăsându-şi averea la voia întâmplăreî. Astă-zî dimineaţă d. procuror Cugler s'a reîntors din noŭ la Roznov, venind din Podoleni. Rebeliî s'aŭ năpustit asupra d-luî procuror vociferând şi scoţând strigăte.

D. procuror Cugler era însoţit de d. căpitan de jandarmî S. Chiriac. Imediat sosi batalionul reg. 14 Roman care, cu baionetele la arme, înconjură pe răzvrătiţi, arestând 50 capi aĭ lor. Apoĭ trupele procedară cu multă energie la împrăştierea revoltaţilor, carî apucară fie-care încotro putea de teamă ca să nu se comande foc. Conducătoriî rescoaleî fură duşi la primărie şi puşi sub paza unei puternice escorte. Eî vor fi poate încă astă-seară aduşi în localitate şi închişi deocamdată în cazarma reg. 15, unde s'aŭ luat toate măsurile pentru primirea capilor revolteî.

— După cum v'am depeşat, sătenii resculaţi din Rădiu aŭ pornit în număr considerabil la locuinţa vechiluluî I. Brătulescu, voind să-l alunge cu forţa din comună, de oare-ce susţin eî, este străin de Rădiu şi n'are ce căuta acolo. În momentul când resculaţiî înconjuraŭ casa, Brătulescu eşi afară şi descărcă asupra lor maĭ multe focurî de revolver ucizând pe locuitoriî Vasile Tomescu şi Th. Urdă. Intervenind jandarmiî, resculaţiî se împrăştiară.

— Sătenii răsculaţi din Slobozia aŭ devastat locuinţele evreilor Leiba Bercu, Marcu David, Leiba Sergiu şi David Marcovici. Pe lângă că aŭ fost crunt bătuţi, aŭ fost alungaţi d'acolo. Numiţii, cu familiile lor aŭ pornit pe jos până la gara Roznov, de unde s'aŭ refugiat în localitate.

— Răzvrătiţii din Zăneşti aŭ devastat magazinele evreilor, aruncându-le marfa pe şosea. Aŭ fost grav bătuţi A. Abramovici, A. Nachmanovici, Lupu Eizic, H. Weisman şi Marcu Avram. Numiţii aŭ venit în oraş într'o completă stare de mizerie.

— În Podoleni răsculaţiî aŭ fost de o sălbătecie mare faţă de d-nii procuror Cugler şi judecătorul instructor Adam, cărora le cerceŭ să intervină ca să li se dea pământ. Nici armata sosită acolo nu le-a putut potoli furia.

Aŭ devastat magazinele evreilor Herşcu Zeling, Leiba Lanes, Ilie Goldenberg şi Iosuh Kriegler, maltrătând oribil pe unii. De asemenea aŭ devastat locuinţa luî Leon Moscovici. Evreiî aŭ putut de aci scăpa şi fugi de furia răzvrătiţilor numaĭ travestiţi în haine militare şi conduşi într'o escortă până la gară, de unde cu trenul aŭ venit în localitate.

— În comuna Costişa, ţăraniî răsculaţi, în număr de peste 300, aŭ năvălit în curtea administraţieî moşieî distrugând tot ce aŭ găsit. Condicele şi întreaga arhivă aŭ ars. Arendaşul Spiegler Ornstein a fugit la Bacău. Revoltaţii aŭ bătut până la sânge pe comptabilul Kriegler, care a scăpat în localitate.

— În Buhuşi a maĭ sosit un batalion din reg. 14 Roman. Trupele sunt puse sub comanda d-luî jude de instrucţie Adam, care procedează cu multă energie pentru apărarea populaţieî. Ţăraniî din Costişa şi din alte comunî învecinate aŭ încercat astă-zî din noŭ să pătrundă în Buhuşi spre a-l devasta.

La bariere răsculaţiî fură respinşi de trupele aflătoare acolo, cu carî aŭ avut micî încăerărî retrăgându-se apoĭ îndărăt.

— În localitate populaţiunea izraelită este îngrozită faţă de ştirile grave ce sosesc din judeţ. O delegaţie de fruntaşî evreî, în frunte cu d. Michel Juster, mare industriaş, s'a prezentat d-luî Gr. Isăcescu, prefectul judeţuluî, rugând a se lua din timp măsurî spre a le ocroti viaţa şi averea ameninţate.

Prefectul a asigurat delegaţia că s'aŭ luat măsurile cuvenite şi nimic nu se va întâmpla.

Evreiî s'aŭ înarmat pentru orî-ce eventualitate. S'a svonit că ţăraniî din comunele învecinate vor sosi în localitate. Autorităţile aŭ luat toate măsurile pentru ca oraşul să fie bine păzit.

D. poliţaĭ G. Şoarec lucrează zi şi noaptea pentru ca ordinea să fie menţinută.

Bârlad, 7 Martie.

Din Iveşti aflu acum că ţăraniî aŭ o atitudine liniştită. Se află acolo 120 infanteriştî şi 20 roşiorî.

Liniştea în oraşul Bârlad este perfect restabilită, totuşi circulă pe străzi patrule de soldaţi. Asemenea patrule se găsesc şi la barierile oraşuluî.

Ancheta «Universului» în comunele răsculate

Derohoiŭ, 7 Martie.

Departe de a se potoli, agitaţiile ţărăneşti din judeţul nostru se întind pe zi ce trece. Erî mi-am urmat ancheta întreprinsă pentru ziarul nostru în următoarele comune unde ţăraniî s'aŭ răsculat: Corlăteni, Dimăcheni, Brăeşti, Văculeşti, Sauceniţa şi Prilipca.

Odată cu d. procuror Liciu, judeinstructor Manoliu, avocat Tomaziu şi armata, am plecat şi eŭ cu acelaş tren special până la Carasa, erî la orele 4 d. a. De aci într'o trăsură, împreună cu d. avocat G. Tomaziu, ne-am îndreptat spre primăria satuluî Corlăteni, unde un număr de vre-o 100 ţăranî, maĭ toţi tineri, trataŭ cu arendaşii Goldhamer şi Wexler predarea moşieî ţăranilor.

De şi păstraŭ o atitudine liniştită, totuşi ţăraniî manifestaŭ dorinţa de a se isgoni pe un dughengiŭ evreŭ din sat, lucru la care aŭ renunţat în urma sfaturilor ce li s'aŭ dat de reprezentaţiî autorităţilor.

Sosind la primăria Dimăcheni am găsit adunat aci un număr maĭ mare de sătenî carî cereaŭ să se cheme pe arendaşiî Isac şi Leizer Goldhamer spre a le preda moşia. Fiind chemaţi aceştia şi în timp ce tratările continua de odată un ţăran din Corlăteni punându-se în comunicaţie telefonică cu unul din Dimăcheni şi aflând că sătenii din această din urmă comună sunt pe cale de a lua moşia în arendă pe 5 anî, toţi ţăraniî din Corlăteni reveniră asupra pactuluî încheiat cu un moment înainte, cerând şi eî moşia pe timp de 5 anî.

De la Dimăcheni am continuat ancheta mea care a mers paralel cu aceea făcută de parchet în satul Cracalia a căreî moşie a fost arendată d-luî Costache Enescu de către institutul Sofian.

Ţăraniî sunt agitaţi pentru faptul că oferta lor, de şi maĭ avantagioasă de cât aceea a d-luî Enescu, a fost respinsă de institut.

Explicându-se ţăranilor că arendaşul va da fie-căruî locuitor o câtime îndestulătoare de pământ în preţul cu care ţine şi d-sa, toţi s'aŭ declarat satisfăcuţi şi lucrurile s'aŭ liniştit.

La Brăeşti, Văculeşti, Sauceniţa, Prilipca şi cele-l'alte sate din împrejurimi situaţia e cu mult maĭ gravă.

Casa arendaşuluî Tabacariu din Brăeşti a fost devastată şi acesta a fost nevoit să fugă în oraş. Sătenii agitaţi aŭ maĭ forţat şi pe arendaşul Savin a le preda moşia şi în urmă s'aŭ dedat chiar la acte de violenţe faţă de evreiî din sat pe carî i-aŭ isgonit.

De asemenea s'aŭ comis excese la Văculeşti şi Sauceniţa. Aci arendaşul evreŭ Lipovici a fost aşa de crunt bătut în cât soldaţii din oraş sosind în grabă abia l'aŭ putut salva aducându-l în oraş.

Proprietarul din Văculeşti, Gr. Tăbăcariu, sub presiunea şi ameninţările ţăranilor, a fost nevoit să subscrie contract prin care predă moşia sătenilor pe timp de 99 anî. Tot aşa s'a întîmplat şi cu ceî-l'alţi moşieri din împrejurimi. Un număr considerabil de ţăranî din Sauceniţa, Prilipca, Văculeşti şi Brăeşti staţionează de erî pe şoseaua Văculeştilor terorizând pe trecători. S'a trimis azî armata acolo.

La Zvoriştea s'aŭ petrecut scene de vandalism ne maĭ pomenite.

Ţăraniî carî aŭ asistat zilele trecute la desfăşurarea evreilor din Bucecea, târg situat aproape de Svoriştea, întorcându-se acasă aŭ imitat pilda şi s'aŭ dedat faţă de evreî la sălbăticiî grozave.

Femeî şi copiî aŭ fost crunt bătuţi şi alungaţi din case, carî aŭ fost devastate. Casierul fabricei de spirt Wolff, comptabilul şi restul personaluluî aŭ fost de asemenea grav maltrataţi.

Nici sfaturile preotuluî Bălănescu, n'aŭ fost în stare să pună friŭ pornireî ţăranilor.

Cercetaţi cu binişorul, ţăraniî aŭ formulat c u v î n t u l lor de ordine: „Vrem pământ!..." Cum şi în ce condiţiunî?—singuri nu ştiŭ.

Toţi ţipă în gura mare: „Unde e arendaşul Fischer spre a-l omorî?!" Tot azî armata a fost trimisă şi la Zvoriştea.

O persoană oficială mi-a spus că ţărănimea din cauza situaţieî critice în care se află, a pornit la început mişcarea pe o temă pur agrară. În urmă, instigaţiunile unor duşmani şi rĕu voitorî intereselor ţăranilor, i-a împins pe calea exceselor antisemite. Că în mişcarea ţăranilor influenţează sfaturile unor răt ăcitî e faptul caracteristic şi demn de reţinut că la Mamornita toţi sătenii, răsculându-se, aŭ cerut pământ şi astă-zî în urma consiliilor ce li s'aŭ dat de un oare Bejan, fost primar şi certat cu justiţia, toţi formulează aceeaşi cerere: Votul universal!..

Astă-zî voiŭ continua ancheta mea în comunele Ştiubieni, Sârbi, Săveni, unde de asemenea se semnalează grave agitaţiunî.

Erî seară chiar s'aŭ trimis la Săveni 200 soldaţi din reg. 10 Putna, aflător aci. La Ştiubieni ţăraniî s'aŭ dedat la excese faţă de evreî şi comptabilul Horovitz a fugit din sat.

Agitaţia e în plin toiŭ şi la Orofteana unde ţăraniî s'aŭ resculat sunt: Coţuşca, Miorcani, Zamostea şi altele. Ţăraniî din primele două comunî împreună cu un numĕr însemnat de sătenî din Bivol, aŭ pornit erî seară spre târguşorul Rădăuţi unde aŭ manifestat contra evreilor.

Cu un cuvânt agitaţiunile ţărăneşti se întind de la o comună la alta şi aceasta e datorită în mare parte faptuluî că sătenii punând stăpânire pe telefoanele din primării, comunică nesupăraţi între eî.

* * *

Aci în oraş teama de desfăşurarea unor excese continuă.

S'aŭ luat însă măsurî de pază extrem de riguroase spre a evita aceste excese. Azî s'a trimis în judeţ un batalion întreg de dorobanţi din reg. 10 Putna. Din moment în moment sunt aşteptaţi soldaţiî reg. 25 Vasluiŭ.

Roşiorii călărî din reg. 4 Bârlad patrulează neîntrerupt străzile oraşuluî iar barierile continuă a fi păzite de soldaţi, împedicându-se grupurile de ţăranî carî erî şi azî aŭ încercat de câte-va orî să pătrundă în oraş.

Se ştie că aci în oraş se află refugiate numeroase familiî de evreî fugite din localităţile Lespezi, Tg.-Frumos, Botoşanî, unde s'aŭ petrecut turburărî sângeroase, cum şi mulţi evreî fugiţi din Darabanî, Herţa şi alte localităţi din jud. nostru de teama isbucnireî unor dezordine. La toate prăvăliile evreeşti din străzile principale s'aŭ pus obloane de scânduri la geamurî.

Poliţia de asemenea a luat severe măsurî de pază, aşa că se speră că liniştea nu va fi întru nimic tulburată.

Plecarea reg. 7 Prahova

Ploeşti, 7 Martie.

În urma ordinuluî ministeruluî de rĕzboiŭ, reg. 7 Prahova s'a mobilizat, concentrând rezerviştii şi concediaţii. Astă noapte, la diferite ore, regimentul, format din treî batalioane, s'a îmbarcat în tren, luând drumul spre Moldova. Regimentul are un efectiv de 1.400 oameni şi este pus sub comanda d-luî colonel D. Cocea, iar batalioanele sunt comandate de d-niî maiorî Niculescu I., Dumitrescu I., şi Arbore Dumitru.

La Stînca. — A doua devastare la Cucutenî. — La Goleşti şi Bosia.—Măsurile luate. — Rescoala se întinde. — O ştire gravă.— Iaşul ameninţat.—Lipsa de armată.—Alte amănunte

Iaşi, 7 Martie.

Situaţia devine din ce în ce maĭ gravă în judeţul nostru. Ţăraniî se arată din ce în ce maĭ îndârjiţi şi răscoalele se întind pe zi ce merge şi iaŭ un caracter din ce în ce maĭ grav.

La Stânca dacă nu se luaŭ măsurî urgente, ţăraniî eraŭ să devasteze curtea d-luî Dim. Greceanu, ministrul justiţieî.

Aci se strânseseră câte-va sute de ţăranî de prin toate satele din apropiere.

La Cucutenî până acum ţăraniî aŭ devastat de două orî.

La Goleştî şi la Bosia ţăraniî sunt peste măsură de îndârjiţi, ca şi ceî de la Sculenî.

În această din urmă localitate, chiar erî ţăraniî s'aŭ încercat să devasteze târguşorul.

Dar de urgenţă s'a trimis batalionul 9 de vînătorî, care a sosit din Ploeşti şi care e compus din 1000 de oameni, fie-care având câte 50 cartuşe de războiŭ.

Acest batalion a fost trimis şi repartizat în 4 locurî: câte 250 de soldaţi în următoarele comune: Sculenî, Goleştî, Bosia, Cârnicenî şi Tuţora.

* * *

Aseară venise vestea că ţăraniî, în număr de câte-va sute, ar fi intrat din noŭ în târguşorul Bivolarî şi că ar fi reînceput din noŭ devastarea.

Unii afirmaŭ chiar că Bivolariî s'ar afla în flăcări.

Ştirea însă e falsă, o nouă devastare la Bivolarî nu ar maĭ fi cu putinţă, de oare-ce de câte-va zile trupele staŭ acolo, şi apoĭ nu maĭ este nimic de devastat, totul fiind în ruină.

* * *

În Tabăra, ţăraniî aŭ găsit 2 evreî carî se refugiaseră acolo şi i-aŭ maltratat îngrozitor, în cât i-a lăsat aproape morţi. Unul, cuprins de agonie, a fost dus la spital.

* * *

La Codăeşti se asemenî ţăraniî sunt în plină revoltă şi nu era mult să se dedea la devastărî, dacă nu inter